

IZBA HANDLOWA I PRZEMYSŁOWA W KRAKOWIE

WIADOMOŚCI GOSPODARCZE

TYGODNIK INFORMACYJNY

POŚWIĘCONY SPRAWOM HANDLOWYM, PRZEMYSŁOWYM I GOSPODARCZYM.

Prenumerata wynosi w Krakowie i na prowincji:
Całorocznie . . . . . Mp. 2.400.—
Półrocznie . . . . . „ 1.500.—
Kwartalnie . . . . . „ 800.—

Ogłoszenia: Cała stronica . . . . . Mp. 16.000.—
Pół stronicy . . . . . „ 8.000.—
Ćwierć stronicy . . . . . „ 4.500.—
1/8 stronicy . . . . . „ 3.000.—
Za 1 wiersz nonpareilowy . . . . . „ 80.—

Numer pojedynczy kosztuje 50 Mp.

Nakład i własność Izby Handl. i Przem. w Krakowie. — Redaktor odpowiedzialny: *Dr Rudolf Beres.*

Podjęcie ruchu pakietowego ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki północnej.

Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie zwróciła się do Ministerstwa Poczty i Telegrafów z zapytaniem, kiedy zamierzonym jest podjęcie ruchu pakietowego z obszarów Rzeczypospolitej Polskiej do Stanów Zjednoczonych Ameryki północnej.

Sprawa ta interesuje bardzo żywo zarówno szerokie koła ludności, jak cały świat gospodarczy. Liczne węzły, łączące wychodźstwo polskie w Ameryce z ojczyzną, wymagają koniecznie rychłego uzupełnienia urządzeń naszej służby pakietowej przez dopuszczenie wysyłki paczek z Polski do Ameryki.

Równocześnie służyłaby komunikacja pakietowa w tym kierunku podjęciu i ożywieniu tak doniosłych stosunków handlowych z Ameryką.

Liczne działy naszych przemysłów eksportowych, zwłaszcza w gałęzi przemysłów artystycznych, graficznych, pamiątkowych i t. d. spodziewają się silnego ożywienia przez podjęcie ruchu pakietowego do Ameryki, które jest ponadto warunkiem nawiązania dalszych stosunków eksportowych drogą wysyłki wzorów i próbek przemysłowych.

Z powyższych powodów uważa Izba wprowadzenie komunikacji pakietowej z Polski do Ameryki za sprawę nader pilną, zasługującą na uwagę Ministerstwa Poczty i Telegrafów.

Opłaty wywozowe od jaj.

Ministerstwo skarbu podało do wiadomości w „Monitorze polskim“ z dnia 29 kwietnia b. r.,

iż opłata wywozowa od jaj w miesiącu maju b. r. pobierana będzie w wysokości 20 Mkp. od sztuki.

Przesunięcie terminu składania zeznań o państwowym podatku dochodowym.

Ministerstwo skarbu zarządziło przesunięcie z 1 maja na 1 lipca b. r. terminu składania zeznań osób fizycznych o państwowym podatku dochodowym na rok 1922.

Dla osób prawnych utrzymuje się w mocy termin oznaczony pierwotnie na dzień 1 sierpnia b. r.

Uwagi o ustawie o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym.

Centralny Związek polskiego przemysłu, górnictwa, handlu i finansów w Warszawie nadesłał Izbie następujące uwagi:

W Nrze 29 „Dziennika Ustaw“ jest ogłoszona Ustawa z dnia 4 kwietnia 1922 r. w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym. Na zasadzie art. 2 uposażenia służbowe, emerytury i wynagrodzenia za najemną pracę (ustęp 6 artykułu 3 i art. 20 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r.) zostają wyjęte z pod ogólnej zasady gwałtownego opodatkowania dochodu, a podlegają podatkowi dochodowemu na podstawie specjalnych przepisów działu II ustawy z dnia 4 kwietnia b. r. W dziale powyższym jest przewidziany obowiązek potrą-

cania podatku dochodowego z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, przewyższających 300.000 marek w stosunku rocznym.

Ustawa z 4 kwietnia b. r. wchodzi w życie już od początku roku podatkowego 1922, a więc w zasadzie obowiązuje ona wstecz i stąd wynika wątpliwość, od którego terminu należy rozpocząć potrącenia z wynagrodzeń służbowych.

Na podstawie otrzymanych informacji przez Centralny Związek polskiego przemysłu, górnictwa, handlu i finansów, Minister Skarbu w rozporządzeniu wykonawczym, które wkrótce będzie ogłoszone w „Dzienniku Ustaw“, obowiązek potrącania przewiduje dopiero od terminu późniejszego. Należy więc w każdym razie z potrąceniem wstrzymać się aż do ogłoszenia wyżej wzmiankowanego rozporządzenia wykonawczego.

Po ukazaniu się rozporządzenia wykonawczego roześle powyższy Związek specjalny okólnik wyjaśniający nowe zasady potrąceń.

Obecna sytuacja w przemyśle hutniczym i metalowym.

Ministerstwo przemysłu i handlu Dep. handlowy nadesłało Izbie sprawozdanie gospodarcze za miesiąc marzec b. r., obejmujące charakterystykę sytuacji w ważniejszych działach produkcji. — Poniżej podajemy część wspomnianego sprawozdania, dotyczącą przemysłu hutniczego i metalowego.

1. Przemysł hutniczy.

Przemysł hutniczy polski prawie zupełnie zdezastrowany podczas wielkiej wojny i okupacji niemieckiej z wielkim trudem począł na nowo dźwigać się z upadku i odbudowywać zniszczone placówki.

Ponieważ przemysł hutniczy uzależniony jest od koksu karwińskiego, sprowadzanego z Czech, gdyż koks górnoląski, obecnie eksportowany, dzięki polityce przemysłowej niemieckiej jest najgorszego gatunku i może być zaledwie w niewielkich ilościach dodawany do karwińskiego w wielkich piecach, a wartość koksu stanowi 70% ceny materiałów surowych, zużywanych w tym przemyśle, oraz ponieważ z pozostałych 30% wartości materiałów surowych znaczną część w postaci rudy należy sprowadzać również z zagranicy, to zrozumiałem jest, jakie trudności ma do zwyciężenia ten przemysł wobec nieustalonych stosunków walutowych. Pomimo tych trudności zdołał on w r. 1921 uruchomić się w stosunku przeszło 20% do produkcji przedwojennej.

Według sprawozdania Związku Polskich Hut Żelaznych w ciągu ubiegłego roku uruchomiono wszystkie huty w liczbie 8. Wielkich pieców było czynnych (z przerwami) 4, pieców martenowskich 7, robotników zatrudnionych w hutach ponad 15.000. Produkcja surowca (martenow-

skiego i odlewniczego) wyniosła około 130.000 ton, wyrobów walcowniczych (żelazo handlowe, drut, blacha gruba, cienka i dachowa, rury parowozowe i gazowe) około 250.000 ton. Cyfry tu podane nie obejmują Huty Bankowej, która przed wojną wytwarzała jedną czwartą część produkcji b. Kongresówki.

Aż do listopada 1921 r. popyt przewyższał podaż w przemyśle hutniczym. Dopiero od listopada w związku z kryzysem przemysłowym oraz nadziejami otrzymania tańszego górnoląskiego żelaza popyt stopniowo zaczął się zmniejszać i przy końcu 1921 r. zaczęto odczuwać brak zamówień, co przy braku kapitału obiegowego i trudnościach kredytowych zniewoliło i tę gałąź przemysłu do znacznego ograniczenia produkcji. W ciągu stycznia i prawie całego lutego b. r. był w ruchu tylko jeden wielki piec w Hucie „Katarzyna“. W początku marca został on zadekowany z powodu braku surowców, a obecnie znowu jest gotów do pracy. W drugiej połowie lutego uruchomiono wielki piec w Hucie Bankowej. Dnia 16 marca puszczono w ruch wielki piec w Zakładach Starachowickich, 22-go marca drugi wielki piec w tychże Zakładach, a 25 marca w Zakładach Ostrowieckich. Ten ostatni był wysadzony w powietrze przez ustępujące wojska rosyjskie i dopiero teraz został odbudowany i poraz pierwszy po wojnie uruchomiony. Poza tem w kilku zakładach przygotowywane są wielkie piece, które będą mogły być wkrótce uruchomione. Obstalunki w ciągu marca zaczęły napływać, przesilenie w kryzysie dotykającym przemysł hutniczy, już minęło i jest nadzieja, że huty stopniowo wracać będą do normalnej pracy.

W najbliższym czasie groźne współzawodnictwo potężnego, zaopatrzonego w najlepsze środki techniczne i własne paliwo hutnictwa górnoląskiego nie może wejść w grę, ale kiedyś to współzawodnictwo stanie się aktualne, dziś więc już częściowo przemysł hutniczy przystępuje do rozbudowy w tym sensie, aby umożliwić sobie produkcję bardziej uszlachetnioną. Chcąc nietylko utrzymać produkcję, ale rozwinąć ją, musi pomyśleć nasz przemysł hutniczy o dobru zorganizowanym eksporcie. Oczywiście, że Rosja, która przed wojną była naszym głównym odbiorcą, obecnie, gdy wchodzi w fazę odbudowy, niezawodnie stanie się masowym rynkiem zbytu dla produkcji naszych hut. Liczyć się jednak należy z konkurencją innych państw, trzeba zatem zwrócić uwagę na rynek Bałkański i Dalekiego Wschodu. Przyszłość zatem polskiego hutnictwa zależy z jednej strony od uszlachetnienia produkcji, z drugiej od handlowej organizacji i inicjatywy eksportu dla skutecznej walki z konkurencją niemiecką, czeską i innych narodów.

2. Przemysł metalowy.

Przemysł metalowy przed wojną na ziemiach polskich rozwinął się głównie w Kongresówce,

gdzie polityka celna państwa rosyjskiego i nieograniczony rynek zbytu do Rosji sprzyjał rozwojowi tego przemysłu. Na ziemiach polskich pod zaborem austriackim i niemieckim dzięki polityce przemysłowej tych państw, oraz trudnej konkurencji z bardzo rozwiniętym przemysłem zachodnich Niemiec oraz czesko-niemieckim rozwijał się słabo. Wyjątek stanowiły te prowincje polskie Austrii i Niemiec, które już przed rozbiorami były w ich posiadaniu, t. j. Śląsk Cieszyński i Górną. Na skrawku Śląska Cieszyńskiego do Polski przyłączonego, t. j. w Bielsku-Białej i Cieszynie były i funkcjonują nadal dwie wielkie fabryki maszyn do przemysłu tkackiego, jedna fabryka maszyn rolniczych, odlewnia, fabryka maszyn elektrycznych, warsztaty mechaniczne i inne pomniejsze. Dowodem energii i wytrwałości polskiej techniki wobec niesprzyjających warunków była istniejąca od r. 1804 w Galicji duża fabryka, wyrabiająca nawet wagony L. Zieleniewskiego oraz fabryka maszyn H. Cegielskiego w Poznaniu. Ta ostatnia fabryka oraz słynna fabryka Ventzkiego na Pomorzu (obecnie Sp. Akc. Pomorska Fabryka Maszyn) stanowiła unikat wielkiego przemysłu metalowego w byłym zaborze pruskim. Liczba robotników zatrudnionych w przemyśle metalowym w r. 1910 na ziemiach polskich wynosiła w Królestwie Kongresowem 97.295. w zaborze pruskim 52.733. w zaborze austriackim 21.047.

Wojna zniszczyła prawie doszczętnie przemysł metalowy w Kongresówce. Czego nie zniszczyły lub nie wywiozły ustępujące władze rosyjskie — zniszczyli planowo okupanci niemieccy, wywożąc wszystko, od surowców do obrabiarek i maszyn precyzyjnych włącznie.

Pomimo tej klęski energia i przedsiębiorczość przemysłowców i techników polskich zdołała dźwignąć z gruzów przemysł metalowy o tyle, że w drugiej połowie 1921 r. wytwórczość tego przemysłu sięga 50 % wytwórczości przedwojennej. Nie tylko stare fabryki wznowiają pracę, ale powstaje cały szereg nowych wielkich zakładów fabrycznych zastosowanych do potrzeb, odradzającego się Państwa. Oprócz rządowych fabryk broni i amunicji powstają fabryki prywatne, z których największa Sp. Akc. „Pocisk“ zatrudnia 2.000 robotników. Przed wojną nie wyrabiano w Polsce lokomotyw, obecnie powstały dwie fabryki wyłącznie dla wyrobu lokomotyw, jedna w Warszawie, druga w Chrzanowie (woj. Krakowskie), a Sp. Akc. H. Cegielski w Poznaniu otwiera oddział lokomotyw w swej fabryce. Wagony wyrabiają z dawnych: fabryki Lilpop i Rau i Wł. Gostyński (dla kolei podjazdowych) w Warszawie oraz L. Zieleniewski w Sanoku, prócz tego powstały nowe fabryki wagonów w Ostrowie Poznańskim. Jest więc nadzieja, że ołbrzymie zapotrzebowanie taboru kolejowego w Polsce będzie mogło być pokrywane przez fabryki krajowe. Rozwój elektryfikacji również postępuje naprzód: powstało „Polskie Tow. Elektryczne w Warszawie“, prowadzące własne zakłady, Tow.

Radjopol w Warszawie, oraz dwie fabryki przewodników elektrycznych w Warszawie i Bydgoszczy.

Według danych zebranych ostatnio przez Polski Związek Przemysłowców Metalowych w Warszawie, który skupia w swem zrzeszeniu wszystkie duże i przeważną część większych zakładów fabrycznych w kraju, ilość wszelkiego rodzaju fabryk metalowych w trzech zaborach jest następująca:

w b. Kongresówce	833
w b. Poznańskim i na Pomorzu	204
w Małopolsce	224

Wyżej wymieniony związek dzieli się na poszczególne grupy, obejmujące fabryki jednakowej lub zbliżonej specjalności. Ten podział jest jednocześnie klasyfikacją całego przemysłu metalowego w Polsce, który składa się z 1) Fabryk maszyn różnych; 2) Fabryk maszyn rolniczych; 3) Fabryk elektrotechnicznych; 4) Fabryk narzędzi, wag i wyrobów precyzyjnych. 5) Odlewni, 6) Kotlewni, 7) Fabryk urządzeń zdrowotnych, 8) Fabryk wyrobów żelaznych (łózka, meble, naczynia emaljowane, wyroby ślusarskie i inne), 9) Fabryk wyrobów metalowych (platery, brzozy, galanteria i inne), 10) Fabryk wyekwipowania wojskowego, 11) Fabryk drutu, sztyftów i gwoździ.

Niektóre działy fabrykacji osiągnęły w Polsce duży stopień rozwoju i nie ustępują wyrobom zagranicznym. Do takich należą maszyny do przemysłu włókienniczego, silniki spalinowe i parowe, obrabiarki do metali, drzewa, wagi do użytku handlowego, niektóre narzędzia miernicze precyzyjne, odlewy żelazne, stalowe i z metali półszlachetnych, kotły parowe i aparaty cukrownicze, kasy ogniotrwałe oraz wyroby platerowane i inne. Przed wojną niektóre z tych wyrobów, a zwłaszcza maszyny do przemysłu włóknistego, do wyrobu papierosów oraz słynne polskie platery konkurowały wybitnie na rynku międzynarodowym, do tego przybyły po wojnie silniki spalinowe, wyroby elektrotechniczne, niektóre odlewy, to też należy się spodziewać, że po zawarciu traktatów handlowych przemysł polski metalowy, rozporządzający znakomitym materiałem robotniczym, utworzy sobie drogę na rynki zewnętrzne.

Ogólny kryzys przemysłowy z końca ubiegłego i początku bież. roku dotknął głównie te grupy przemysłu metalowego, które wytwarzały masowo na wywóz do Rosji, t. j. w b. Kongresówce fabryki maszyn i narzędzi rolniczych, wag i naczyń emaljowanych. To też starania tych grup dążą w kierunku uzyskania zbytu na Ukrainę i do Rumunii. Zawarcie traktatu handlowego z Rosją i Ukrainą wpłynie na odzyskanie utraconych rynków.

Największą bolączką powojennego przemysłu metalowego w Polsce był brak surowców. Obrabowywane doszczętnie z surowców metalowych przez okupantów walczyć musiał z różnorodnymi trudnościami przy sprowadzaniu surowców z za-

graniczy. Wielką usługę w tej mierze oddała przemysłowi metalowemu powstała z inicjatywy Związku Kooperatywa Przemysłowców Metalowych, która uruchomiła hutę żelazną i sprowadza surowce zagraniczne i krajowe dla swych członków. Suma obrotów kooperatyw przewyższa w ostatnich czasach 100 milionów marek polskich miesięcznie.

Przyłączenie do Polski części Górnego Śląska wpłynie dodatnio na rozwój polskiego przemysłu metalowego, gdyż zaspokoi głód surowców, przez otrzymywanie z tamtejszych hut, kopalń i koksowni surowców oraz rozszerzy wewnętrzny rynek zbytu, gdyż większe fabryki metalowe przetwórcze śląskie zostaną przeważnie po stronie niemieckiej.

Jeszcze jedna z pilnych potrzeb przemysłu metalowego ma być wkrótce zaspokojona, mianowicie wkrótce ma powstać na nowo odrodzona Wielka fabryka obrabiarek typów i maszyn do specjalnych celów, która pod firmą Tow. Akc. „Gerlach i Pulst“ była przymusowo ewakuowana do Rosji i dotąd jeszcze do swej warszawskiej siedziby nie wróciła.

Przemysł metalowy w Zachodniej Małopolsce w okresie sprawozdawczym odczuwa dotkliwy brak złomu, nadmierną podaż robotników niewykwalifikowanych, a w dostawie węgla i stosunkach transportowych pewną poprawę. Zbyt wogóle dość ograniczony, pracuje się przeważnie na zapas, poprawę daje się zauważyć w niektórych tylko działach, jak cynk surowy, blacha cynkowa. Eksport zagraniczny niewielki.

Przemysł maszynowy działu włókniczego w okręgu śl. Cieszyńskiego wykonał w 1-ym kwartale b. r. większe zamówienia na maszyny do Francji, Japonii i Jugosławii oraz uzyskał zamówienie do Indii Wschodnich.

Statystyka Przywozu i wywozu w miesiącu styczniu 1922.

Główny Urząd Statystyczny komunikuje:

Handel zagraniczny Polski w styczniu 1922 roku przedstawia następujące cyfry, którym w nawiasie odpowiadają cyfry za styczeń 1921 r.

Przywóz wynosił 386.281 ton (409.570), wywóz 214.024 ton (119.173 t.). Główniejsze pozycje przywozu stanowią: węgiel 314.843 ton, bawełna 2.946 ton, wełna 1.409 ton, maszyny, części maszyn, wyroby metalowe i t. d. 11.702 t.

Głównie pozycje wywozu stanowią: drzewo i wyroby z drzewa 98.183 ton, ropa i przetwory 38.540 ton, wyroby metalowe 1.643 ton, cement 5.153 ton, cukier 5.392 ton.

Wartość naszego przywozu, obliczona po raz pierwszy przez Główny Urząd Statystyczny, wynosiła w styczniu 1922 roku ogółem 26.991 milionów Mk.

Wartość: węgla 4.005 milionów Mk., bawełny 2.382 milionów Mk., wełny 3.319 milionów Mk., maszyn i wyrobów metalowych 3.967 milionów M.

Wartość zaś wywozu — 9.091 milionów Mk.

Wartość: drzewa 1.193 milj. Mk., ropy i przetworów 3.177 milj. Mk., wyrobów metalowych 446 milj. Mk., cementu 132 milionów Mk., cukru 995 milj. Mk., futer 272 milj. Mk.

Wydawnictwo „Małopolskie Spółki Akcyjne“.

W ciągu czerwca b. r. wyjdzie z druku księga informacyjno-adresowa p. t. „Małopolskie Spółki Akcyjne“, obejmująca wszystkie Spółki akcyjne, działające na terenie b. Galicji i b. Księstwa Cieszyńskiego, opracowana przez Komitet wydawniczy, na którego czele stoją Dr Bruno Josefert, sekretarz Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie i Tadeusz Rzepecki, urzędnik Oddziału krakowskiego Banku Związku Spółek zarobkowych w Poznaniu.

Księga zawierać będzie szczegółowe daty, dotyczące powstania i celu spółek akcyjnych, wysokości kapitału zakładowego i późniejszych emisji, składu dyrekcji i rady zawiadowczej, bilansu, kursu akcji i t. p.

Cena jednego egzemplarza księgi wynosi w przedpłacie 2.000 Mkp.

Po wyjściu księgi zostanie cena znacznie podwyższona.

Zamówienia przyjmuje: Wydawnictwo „Małopolskie Spółki Akcyjne“, Kraków, ul. Hełmów 21.

Wydawnictwo powyższe przyjmuje również zamówienia na anonse.

Jako pierwsze tego rodzaju wydawnictwo adresowe zasługuje powyższa publikacja na poparcie sfer kupieckich i przemysłowych.

Utworzenie agencji transportowej P. K. P. w Gdańsku.

Ministerstwo Kolei Żelaznych podaje do wiadomości, że przy Dyrekcji Kolei państwowych w Gdańsku została utworzoną „Agencja Transportowa P. K. P.“ z niżej wskazanym zakresem działania:

- Odbiór z okrętów wszelkiego rodzaju ładunków, przybywających do portu Gdańskiego morzem, załatwianie czynności z tem związanych, oraz nadawanie tych ładunków do dalszego transportu kolejną lub wodą.
- Odbiór ładunków, przybywających do Gdańska kolejną lub wodą i dalsze ich wysyłanie morzem, jak również wykonywanie wszelkich związanych z tą czynnością formalności.
- Przechowywanie towarów w magazynach i składach.
- Pośrednictwo w ubezpieczaniu towarów, nadanych do przewozu, jak również przy-

jętych do przechowania w magazynach i składach.

- e) Opłata frachtów morskich oraz należności kolejowych, celnych i innych sum otrzymywanych od klientów.

Wszystkie wyżej wymienione czynności wykonywa Agencja Transportowa na podstawie pisemnych pełnomocnictw stron, uprawnionych do rozporządzania towarami.

Do czasu wydania specjalnej taksy komisowego Agencja Transportowa pobierać będzie opłatę za dokonane czynności według umowy.

Bliższych informacji udziela Agencja Transportowa P. K. P. w Gdańsku, Rennerstiftsgasse Nr. 11.

Utworzenie Urzędu Marynarki Handlowej w W. M. Gdańsku.

Na mocy rozp. Rady Ministrów z dnia 3-go kwietnia b. r. (Dz. U. Nr. 32), utworzony został w Wolnem Mieście Gdańsku Polski Urząd Marynarki Handlowej.

Urząd Marynarki Handlowej wchodzi w skład Komisarjatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Gdańsku, jako organ Ministerstwa Przemysłu i Handlu, fachowo i budżetowo od niego zależny.

Do zakresu działania Urzędu Marynarki Handlowej w Wolnem Mieście Gdańsku należy wykonywanie praw Państwa Polskiego w stosunku do rejestracji statków noszących banderę gdańską, tudzież rejestracja i nadzór nad sprawnością morską polskich statków handlowych oraz najmem załóg, a w szczególności:

- a) rejestracja statków polskich handlowych morskich,
- b) pomierzenie statków,
- c) inspekcja techniczna statków i ich urządzeń mechanicznych,
- d) inspekcja kotłów statkowych,
- e) kontrola dyplomów personelu okrętowego,
- f) kontrola dzienników statkowych,
- g) wydawanie książek żeglarskich,
- h) ewidencja statków, załóg i ruchu, jak osobowego tak i towarowego,
- i) nadzór i pośrednictwo przy najmie załogi, zatwierdzanie umów między pracodawcą i załogami statków, oraz zwolnienie załogi ze służby,
- j) rozstrzyganie sporów między załogą a pracodawcą,
- k) kontrola nad rejestrem gdańskich statków handlowych,
- l) utrzymanie łączności z Radą portową w Gdańsku,
- ł) badanie nieszczęśliwych wypadków, jakie napotykają statki polskie na morzu i w porcie,
- m) współdziałanie w sprawach związanych ze stacją meteorologiczną i radiotelegraficzną morską,

n) wszelkie inne sprawy w dziedzinie marynarki handlowej polecane przez Ministra Przemysłu i Handlu.

W powyższym zakresie przechodzą na Urząd Marynarki Handlowej odpowiednie uprawnienia dawniejszych urzędów i instytucji pruskich i niemieckich.

Rozporządzenie powyższe weszło w życie z dniem 5 maja br.

Skorowidz handlu światowego.

Zarząd Wydawnictwa „Guide de commerce mondial“, mający swą siedzibę w Warszawie (ul. Zgoda 1) rozpoczął przygotowania do wydania publikacji p. t. „Pologne France“. Jako część tego wydawnictwa ogłoszono obecnie drukiem broszurę p. t. „La Pologne facteur economique mondial“, którą nabyć można w wymienionym Zarządzie.

Ze względu na brak propagandy ekonomicznej polskiej zagranicą, zasługuje powyższe wydawnictwo ze wszelkich miar na poparcie tut. sfer przemysłowych i handlowych.

Dostawa progów kolejowych.

Konsulat Rzeczypospolitej Polskiej w Monachium zawiadomił Izbę handlową i przemysłową, iż jedna ze znaczniejszych tamt. firm inżynierskich reflektuje na nabycie 112.000 progów kolejowych, z której to ilości 88.000 sztuk ma być sporządzone z drzewa bukowego, a 24.000 z sosnowego.

Firmy tut. okręgu, reflektujące na objęcie dostawy zechcą porozumieć się wprost z firmą Haering et Werninghoff w Sztutgardzie.

Odszkodowanie za banknoty z fałszywym stemplem czesko-słowackim.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych podaje do wiadomości wyciąg z obwieszczenia czesko-słowackiego Ministra Finansów w sprawie odszkodowania za banknoty ze sfalszowanym stemplem czesko-słowackim, wzywając równocześnie wszystkich tych, którzy w myśl postanowień tegoż obwieszczenia mają prawo do odszkodowania, do zgłaszania swych pretensji w Departamencie Konsularnym Ministerstwa Spraw Zagranicznych (referat pretensji i odszkodowań) i przedkładania równocześnie wymaganych dokumentów.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych zaznacza przytem, że przedkładanie mu pretensji nieodpowiadających warunkom tego rozporządzenia (np. przedkładanie obecnie banknotów do wymiany) jest wobec wyraźnego brzmienia odnośnych przepisów zupełnie bezcelowe.

Wyciąg z wymienionego wyżej obwieszczenia jest do przejrzania w biurze Izby.

Wystawa rolnicza w Jassach.

W czasie od dnia 15. sierpnia do 11. października b. r. odbędzie się wystawa rolnicza w Jassach. Będzie można wystawiać maszyny i narzędzia rolnicze, jakoteż wszystko, co ma zastosowanie w rolnictwie i w przemyśle rolnym, a mianowicie młynarstwie, mleczarstwie, krochmalnictwie, wyrobie konserw owocowych, suszeniu owoców, przemyśle winnym domowym, przemyśle przedziałniczym i t. d.

Byłoby bardzo pożądane, aby odnośne działy naszego przemysłu zainteresowały się tą wystawą i wysłały swoje wyroby do Jass. Wskazane byłoby, aby zwłaszcza fabryki narzędzi rolniczych postarały się uprzednio zapoznać z używanymi przez rolników rumuńskich rodzajami narzędzi, jak pługi, kosy, sierpy i inne i wystawiły takie narzędzia na zbyt, na który można liczyć. Rolnik mołdawski lub Besarabski przyzwyczaił się do pewnego typu, pewnych form narzędzi i niechętnie nabywa inne, choćby nawet te były lepsze. Należałoby wobec tego przysłać z takimi narzędziami, które tu od dziesiątków lat są używane i znane. Najbardziej są tu rozpowszechnione z czasów przedwojennych pługi systemu fabryki Bracia Eberhard, firmy Clayton i Shuttleworth i firmy Cormic.

Obecnie dostarczają tutaj narzędzi rolniczych przeważnie Czesi, którzy nawet w porozumieniu z Izłą handlową w Cluj (Kluż) mają tam zorganizować stałą wystawę tych narzędzi.

Bliższych informacji o wystawie w Jassach polscy przemysłowcy zasięgnąć mogą w Zarządzie wystawy: Expositia Agricola la Sindicatul Agricol, Str. Lapusneanu, Jassy, albo też w tamtejszej Izbie Handlowej (Camera de Comert si Industria).

Zmiany w rejestrze handlowym.

Wpisano firmy:

Towarzystwo Osiedli urzędniczych, spółdzielnia z ogr. odp. w Oświęcimiu.

Muszyńska spółka Tartakowa w Zabłociu ad Żywiec Enoch i Drenger.

Jan Tworek, przemysł gospodnio-szynkarski w Gorliczynie.

Stanisława Hanakowa, handel papieru i przyborów szkolnych i kancelaryjnych w Przeworsku
Niepołomska fabryka dachówek, spółka z ogr. odp. w Niepołomicach.

Małopolski Syndykat Ekonomiczny handlowo-przemysłowy, spółka z ogr. odp. w Krakowie.

Parowa fabryka wódek Roman Marczyński, spółka z ogr. odp. w Prądniku czerwonym.

Dom handlowy Adam Preisner i Ska w Tarnowie.

„Wiazar“ Zespół inżynierów Biborski i Ska, biuro inżynierskie i przedsiębiorstwo budowlane w Krakowie.

Spółka terenowa „Przemsza“ spółka z ogr. odp. w Krakowie.

Powiatowe robotnicze stowarzyszenie spożywcze „Praca“ w Wieliczce spółdzielnia zar. z ogr. odp.

„Tepezet“ Spółka dla zużytkowania produktów zwierzęcych, spółka akcyjna w Krakowie.

Maks Lauterbach, Dom tekstylny, spółka z ogr. odp. w Krakowie.

Towarzystwo dla eksploatacji doliny rzeki Soła, spółka z ogr. odp. w Kętach.

Józef Rieger, handel żelaza w Grybowie.

Mendel Fink, handel win w Grybowie.

Magdalena Waligórska, szycie bielizny męskiej, damskiej i dziecięcej w Krakowie.

W. Rittermann, hurtowny handel koronek i przyborów krawieckich w Krakowie.

Krakowska fabryka artystycznych zabawek, wyrobów galanterijnych i kilimów „Teknon“.

Inżynierowie Zygmunt Lewicki i Artur Gebhard w Kobierzynie.

Zmiany przeprowadzono przy firmach:

Galicyjskie Towarzystwo akc. fabryki papieru przedtem Bracia Fiałkowscy w Białej (zmiana Rady zawiadowczej).

„Konsum Techników“ stow. zar. z ogr. odp. w Wadowicach (likwidacja).

„Młot“ Konsum żydowskich robotników i handlowców w Chrzanowie, stow. zar. z ogr. por. (zmiana statutu i zarządu).

Spółka koszykarska, stow. zar. z ogr. por. w Wołowicach (likwidacja).

Spółka oszczędności i pożyczek w Pogwizdowie, stow. zar. z nieogr. por. (zmiana statutu i zarządu).

Stefan Oświęcimski i Ska w Krakowie, spółka z ogr. odp. likwidacja).

Syndykat handlowy kupców polskich, stow. zar. z ogr. odp. w Krakowie (zmiana prokurenta).

Ludowe Towarzystwo wydawnicze „Piaśt“ w Krakowie, stow. zar. z ogr. por. (zmiana statutu i zarządu).

„Zoria“ Składnica apteczna spółka z ogr. odp. w Krakowie, (udzielenie prokury).

Ces. król. uprzywilejowana krajowa fabryka likierów, rosolisów i rumu hr. Alfreda Potockiego, Podzwierzyniec (zmiana brzmienia firmy).

Krajowy Związek przemysłowy, spółka akc. we Lwowie, filja w Krakowie, (podwyższenie kapitału zakładowego).

Garbarska spółka z ogr. odp. w Krakowie (podwyższenie kapitału zakładowego).

Bracia Czechowiczka, fabrykacja wyrobów bawełnianych w Andrychowie (otworzenie filji zakładu we Lwowie).

Syndykat rolniczy w Krakowie. Centralny Organ handlowy Towarzystw. Kółek i Spółek rolniczych, stow. zar. z ogr. por. (zmiana w zarządzie).

Zakład dyskontowy, stow. zar. z ogr. por. w Krakowie (zmiany w zarządzie, udzielenie prokury Alojzemu Schlesingerowi).

Spółka oszczędności i pożyczek w Brzezowej koło Dobczyc, stow. zar. z nieogr. por. (zmiany w zarządzie).

Towarzystwo zaliczkowe w Myślenicach, stow. z ogr. por. (likwidacja Towarzystwa).

Towarzystwo zaliczkowe w Wojniczu z ogr. por. (likwidacja Towarzystwa).

Stowarzyszenie spożywcze Pracowników Polskich Koleji Państwowych „Postęp“ w Wadowicach stow. zar. z ogr. por. (likwidacja stowarzyszenia).

„Znicz“ spółka akcyjna w Krakowie (prokurę udzielono Adolfowi Fruchtowi).

„Wawel“ Spedycyjno-transportowa i handlowa spółka akcyjna w Krakowie (zmiany w Radzie zawiadowczej).

Polski Bank Gwarancyjny Spółka akcyjna w Krakowie (zmiana w podpisie firmy).

Żegluga Polska, Spółka akc. w Krakowie (zmiana w Dyrekcji).

„Ziarno“ Polska wytwórnia chleba zdrowia, spółka akc. w Krakowie (zmiana w Dyrekcji).

„Uniwersum“ Spółka handlowo-techniczna z ogr. odp. w Krakowie (zawiadowca Jan Stec ustąpił).

„Naftopol“ Towarzystwo górniczo-handlowo-przemysłowe, spółka z ogr. odp. w Krakowie (zmiana w zarządzie).

Elektrownia miejska w Krakowie (zmiana w podpisywaniu firmy).

Karol Markus, zakład instalacyjny wodociągów i pracownia blacharska w Krakowie (zmiana brzmienia firmy).

Jan Lisiński w Krakowie (zmiana brzmienia firmy, przystąpienie nowego wspólnika).

Wykreślono firmy:

„Beskid“ Związek przemysłowców drzewnych Zachodniej Galicji i Śląska, stow. zar. z ogr. por. w Wadowicach.

Parowa fabryka wódek Romana Marczyńskiego w Prądniku czerwonym.

Parowa fabryka dachówek i cegieł i młyn parowy w Niepołomicach, Andrzej i Franciszek Wimmer i Mieczysław Kurkiewicz.

„Brüder Schanzer“ wyrób towarów cementowych w Kętach.

Stowarzyszenie spożywcze „Wisła“ funkcyjnarzyszy instytucji finansowej w Nowym Sączu, stow. zar. z ogr. por.

Bazylejska spółka naftowa, spółka z ogr. odp. w Krakowie.

JÓZEF GORECKI

REPREZENTACJA KRAJOWYCH FABRYK
PRZEMYSŁU METALOWEGO

BIURA CENTRALNE I SKŁADY: **KRAKÓW**

UL. STAROWIŚLNA 46.

ADRES TELEGR. „JUGOR KRAKÓW“   TEL. NR 245

DOSTARCZA NAJLEPSZEJ JAKOŚCI:

KRAWINY DRUCIANE, SIATKI DO OGRÓDZENIA
I RĄBY, DRUT SIŁOWY I OCYNK., LINY,
GWOŹDZIE, ŁAŃCUCHY, MEBLE I MATERACE
SIATKOWE.

:PRODUKTA GÓRNICZO-HUTNICZE:

KSIEGI HANDLOWE

JOURNALE AMERYKAŃSKIE

w wielkim wyborze dostarcza

R. ALEKSANDROWICZ

KRAKÓW, Basztowa 11.

(Gmach Izby Handlowej).

Kwas solny 20/22 Bme,
Kwas Siarkowy 66 Bme, i innych koncentracji
Kwas Azotowy 27 i 36 Bme, raf.
Kwas Mrówkowy 800/0
Kwas Akumulatorowy 22 Bme.,
Sól glauberską, kalcynowaną i krystal.
Sól gorzką
Salmiak proszk. i w kawałkach subl.
Alun krystal. w kawałkach

Antychlor (Perform)
Siarczan miedzi i żelaza
Chromkali
Żółty ejanek potasu (Gelbkali)
Chlorek (Chlorkalk 110/115)
Saletra proszk. (Kalisalpeter)
Siarka w laskach
Minium ołow. Bleibergera
Biel ołowiu
Szelak orange T. N.

poleca do szybkiej dostawy Firma

JÓZEF JACOBSONH
Kraków, ul. Wrzesińska 1. 3.

Telefon Nr. 3065.

Telegramy Józef Jacobsohn Kraków.

ZASTĘPSTWO SAMOCHODÓW FABRYKI „FIAT“ W TURYNIE

JAN KOWALSKI i Ska

Kraków, ul. Radziwiłłowska 28. Tel. 1253.

Samochody osobowe, ciężarowe, omnibusy i traktory

Mączka odżywcza „PHARMA“ Mączka odżywcza

jest jako preparat naturalny łatwo strawny, o znacznej sile odżywczej
najlepszym środkiem do wykarmienia niemowląt.

Wszędzie do nabycia!

===== Baczyć na markę ochronną obok uwidocznioną =====

Wedle orzeczeń lekarskich, najidealniejszym środkiem przeciw reumatyzmowi stawów
mięśni, nerwobólom, bólowi krzyżów, ischias, porażeniom i t. p. jest

„SAPOMENTHOL MATULI“ Do nabycia we wszystkich aptekach i droguerjach.

EUGENIUSZ MATULA fabryka środków leczniczych Ska z ogr. odpow. w Krakowie.